

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ПРИДНІПРОВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ БУДІВНИЦТВА ТА АРХІТЕКТУРИ»

КАФЕДРА ЕКОНОМІКИ ТА ПІДПРИЄМНИЦТВА

(повна назва кафедри)

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-педагогічної
та навчальної роботи
Р. Б. Папірник

25 вересня 2019 року

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Ціноутворення в будівництві

(назва навчальної дисципліни)

спеціальність 073 «Менеджмент»

(шифр і назва спеціальності)

освітньо-професійна програма «Логістика»

(назва освітньої програми)

освітній ступінь бакалавр

(назва освітнього ступеня)

форма навчання денна

(денна, заочна, вечірня)

розробник Бородін Максим Олександрович

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Програма вивчення навчальної дисципліни «Ціноутворення в будівництві» складена відповідно до освітньої програми підготовки бакалаврів спеціальності 073 «Менеджмент».

Предметом дисципліни є загальні складові ціноутворення у будівництві та вивчення закономірностей ринкової економіки, що враховуються при встановленні цін, а також процесів і методів ціноутворення. В умовах ринкової економіки найважливішим господарською діяльністю і народногосподарських пропорцій виступають ціни, що визначають їх роль та значення. Ціни визначають структуру економіки та пов'язані з цими змінами, розподілення та рух факторів виробництва по галузям, рішення соціальних аспектів суспільства. Для незалежних виробників, що працюють на ринку, незалежно від форм власності та видів діяльності питання ціноутворення пов'язане не тільки з ефективністю проведення фінансово-господарської діяльності, а із самим їх існуванням. Правильна методика встановлення ціни, раціональна цінова політика та стратегія, оптимізація структури ціни являються необхідною умовою ефективної діяльності господарських суб'єктів.

2. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

	Години	Кредити	Семестр	
			VII	
Всього годин за навчальним планом, з них:	90	3	90	
Аудиторні заняття, у т.ч:	30		30	
лекції	16		16	

лабораторні роботи				
практичні заняття	14		14	
Самостійна робота, у т.ч:	60		60	
підготовка до аудиторних занять	20		20	
підготовка до контрольних заходів	20		20	
виконання курсового проекту або роботи				
опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях	20		20	
підготовка до екзамену				
Форма підсумкового контролю			Залік	

3. СТИСЛИЙ ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета дисципліни - надання студентам ґрунтовних знань з дисципліни “Ціноутворення у будівництві” шляхом отримання практичних навичок при визначенні цін на продукцію будівництва – будови і споруди промислового та цивільного призначення, а також на окремі види будівельно-монтажних робіт.

Завдання дисципліни: засвоїти основні принципи формування ціноутворення на будівельному підприємстві; оволодіти навичками самостійно розробляти ціну на будівельну продукцію, управляти процесом ціноутворення у діяльності будівельного підприємства.

Пререквізити дисципліни: «Загальний курс будівництва», «Технологія будівельного виробництва», «Основи архітектури», «Економіка підприємства».

Постреквізити дисципліни: «Економіка логістики», «Стратегія підприємства».

Компетентності:

ЗК1 – Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями.

ЗК6 – Навички використання інформаційно-комунікаційних технологій для пошуку, оброблення, аналізування та використання інформації.

ЗК7 – Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК8 – Здатність працювати в команді, мотивувати людей та налагоджувати міжособистісну взаємодію при вирішенні професійних завдань.

ЗК9 – Прагнення до збереження навколишнього середовища, цивільного захисту та безпеки життєдіяльності.

ЗК10 – Здатність до адаптації та дії у мінливому середовищі.

СК1 – Здатність аналізувати вплив факторів зовнішнього та внутрішнього середовища діяльності підприємства та визначати стратегію його логістичної діяльності з урахуванням специфіки будівельної галузі.

СК4 – Здатність планувати діяльність організації в ресурсному та часовому просторі.

СК5 – Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт

СК8 – Здатність працювати в команді, спілкуватися з фахівцями інших галузей при вирішенні проблем логістичної діяльності підприємства та забезпечення стійкості логістичних систем.

СК9 – Розуміння принципів і норм права, а також національних, міжнародних і галузевих стандартів та використання їх у професійній діяльності.

СК10 – Уміння визначати та враховувати особливості діяльності функціональних підрозділів підприємств будівельної галузі.

СК13 – Уміння здійснювати діагностику діяльності підприємства, ідентифікувати та управляти логістичними витратами, визначати їх вплив на фінансовий стан підприємства та його конкурентоспроможність.

Заплановані результати навчання. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

PH1 – Демонструвати знання і розуміння у логістиці та управлінні ланцюгами постачань на основі використання знань, вмінь та компетенцій.

PH2 – ідентифікувати, аналізувати й структурувати проблеми організації, обґрунтовувати методи їх вирішення та забезпечувати умови їх реалізації;

PH3 – проектувати ефективні системи управління організаціями, встановлювати зв'язки між елементами логістичної системи;

PH4 – планувати діяльність організації на стратегічному та тактичному рівнях;

PH5 – мати навички прийняття, обґрунтування та забезпечення реалізації управлінських рішень з логістики, критично оцінювати їхні наслідки в умовах невизначеності та ризику;

PH7 – застосовувати спеціалізоване програмне забезпечення та інформаційні системи для вирішення логістичних задач та завдань управління організацією;

PH8 – вміти працювати у команді, взаємодіяти з людьми, переконувати та стимулювати для досягнення поставлених цілей на основі етичних міркувань, соціально відповідально і свідомо на основі етичних міркувань з повагою до різноманітності та багатокультурності;

PH9 – демонструвати навички системно пов'язувати процеси закупівлі матеріальних ресурсів із виробництвом та збутом готової продукції, складуванням та транспортуванням, використовуючи принципи логістики;

PH10 – вміти застосовувати законодавчі та інші нормативно-правові акти, стандарти, методичні документи;

PH12 – знати особливості діяльності функціональних підрозділів підприємств будівельної галузі;

PH13 – здійснювати діагностику діяльності підприємства, ідентифікувати та управляти логістичними витратами, визначати їх вплив на фінансовий стан підприємства та його конкурентоспроможність.

Методи навчання:

- словесні: лекція (вступна, тематична, оглядова, підсумкова). Проведення лекційних занять включає: викладення теоретичного матеріалу; оглядові лекції з використанням опорного конспекту; лекції-дискусії; лекції-візуалізації із використанням мультимедійних технологій;

- практичні (практична робота, ділові ігри, вирішення задач та ін.),

- наочні (ілюстрація, спостереження, демонстрація, відео-метод показ, пред'явлення матеріалу).

Форми навчання: індивідуальні, групові, аудиторні, поза аудиторні.

4. СТРУКТУРА (ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН) ДИСЦИПЛІНИ

Назва змістових модулів і тем	Кількість годин, у тому числі				
	усього	л	п	лаб.	с.р
Змістовий модуль 1. Ціноутворення в будівництві					
Вступ до дисципліни «Ціноутворення в будівництві»	6	2			4
Склад, порядок розроблення, погодження та затвердження проектної документації для будівництва	12	2	2		8
Система кошторисного нормування і ціноутворення в будівництві	16	2	2		12
Правила складання інвесторської кошторисної документації	18	4	2		12
Правила визначення вартості будівництва	18	2	4		12
Договірні ціни у будівництві і особливості	10	2	2		6

взаєморозрахунків за обсяги виконаних робіт.					
Правила визначення загальновиробничих та адміністративних витрат	10	2	2		6
Усього годин	90	16	14		60

5. ЛЕКЦІЙНИЙ КУРС

№ зан.	Тема занять	Кількість годин
1	Вступ до дисципліни «Ціноутворення в будівництві»	2
2	Склад, порядок розроблення, погодження та затвердження проектної документації для будівництва	2
3	Система кошторисного нормування і ціноутворення в будівництві	2
4, 5	Правила складання інвесторської кошторисної документації	4
6	Правила визначення вартості будівництва	2
7	Договірні ціни у будівництві і особливості взаєморозрахунків за обсяги виконаних робіт.	2
8	Правила визначення загальновиробничих та адміністративних витрат	2

6. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ зан.	Тема занять	Кількість годин
1, 2	Складання локальних кошторисів на будівельно-монтажні роботи та відомостей ресурсів до них	4
3	Використання коефіцієнтів в розрахунках кошторисної вартості БМР. Поточні ціни на трудові і матеріально-технічні ресурси..	2
4	Розрахунок прямих витрат в кошторисної документації.	2
5	Порядок складання зведеного кошторисного розрахунку за формою №1.	2
6	Порядок формування договорної ціни. Прямі витрати, загальновиробничі і інші витрати у складі договорної ціни	2
7	Розрахунок загальновиробничих та адміністративних витрат	2

7. ТЕМИ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

Навчальним планом лабораторні заняття не передбачені.

8. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ п/п	Вид роботи / Назва теми	Кількість годин
1	підготовка до аудиторних занять	20
2	підготовка до контрольних заходів	20
3	виконання курсового проекту або роботи	
4	Опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях:	20
	Незавершене будівельне виробництво	5
	Фінансовий план будівельної організації	5
	Економічна ефективність нововведень	5

взаєморозрахунків за обсяги виконаних робіт.					
Правила визначення загально-виробничих та адміністративних витрат	10	2	2		6
Усього годин	90	16	14		60

5. ЛЕКЦІЙНИЙ КУРС

№ зан.	Тема занять	Кількість годин
1	Вступ до дисципліни «Ціноутворення в будівництві»	2
2	Склад, порядок розроблення, погодження та затвердження проектної документації для будівництва	2
3	Система кошторисного нормування і ціноутворення в будівництві	2
4, 5	Правила складання інвесторської кошторисної документації	4
6	Правила визначення вартості будівництва	2
7	Договірні ціни у будівництві і особливості взаєморозрахунків за обсяги виконаних робіт.	2
8	Правила визначення загально-виробничих та адміністративних витрат	2

6. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ зан.	Тема занять	Кількість годин
1, 2	Складання локальних кошторисів на будівельно-монтажні роботи та відомостей ресурсів до них	4
3	Використання коефіцієнтів в розрахунках кошторисної вартості БМР. Поточні ціни на трудові і матеріально-технічні ресурси..	2
4	Розрахунок прямих витрат в кошторисній документації.	2
5	Порядок складання зведеного кошторисного розрахунку за формою №1.	2
6	Порядок формування договірної ціни. Прямі витрати, загально-виробничі і інші витрати у складі договірної ціни	2
7	Розрахунок загально-виробничих та адміністративних витрат	2

7. ТЕМИ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

Навчальним планом лабораторні заняття не передбачені.

8. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ п/п	Вид роботи / Назва теми	Кількість годин
1	підготовка до аудиторних занять	20
2	підготовка до контрольних заходів	20
3	виконання курсового проекту або роботи	
4	Опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях:	20
	Незавершене будівельне виробництво	5
	Фінансовий план будівельної організації	5
	Економічна ефективність нововведень	5

Фінансування інноваційних процесів	5
Усього годин	60

9. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Оцінювання знань студентів з дисципліни здійснюється на основі результатів поточного контролю.

Поточний контроль здійснюється під час проведення занять. Основними методами поточного контролю є усне опитування та практична перевірка.

10. ПОРЯДОК ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Максимальна оцінка за змістовий модуль – 100 балів.

Оцінка поточного контролю за змістовий модуль складається з:

- присутності студента на лекціях (максимальна кількість – 8 балів. 1 лекція – 1 бал);
- присутності студента на практичних заняттях (максимальна кількість – 7 балів. 1 практичне заняття – 1 бал);
- конспектування розділів програми, які не викладаються на лекціях – 10 балів: надання повного розгорнутого конспекту – 10 балів; якщо у конспекті допущені неprincipові помилки, відсутня необхідна деталізація, студент одержує 8-9 балів; якщо у конспекті розкрито сутність питання, але допущені невірні тлумачення, студент одержує 6-7 балів; студент не повністю розкрив сутність питання, у відповіді допущені грубі помилки – 3-5 балів; якщо у відповіді містяться принципіві помилки, або повністю відсутня відповідь – 0-2 балів.

Практична робота з розрахунку кошторисів. (максимальна оцінка за зроблену практичну роботу 35 балів):

- Студент дав повну і розгорнуту відповідь на теоретичне питання та правильно розв'язав практичне завдання. При цьому він показав вміння логічно і послідовно викладати матеріал роботи, проводити розрахунки і робити висновки. Робота написана грамотно і акуратно – 31-35 балів
- Студент дав повну, але стислу відповідь на теоретичне питання та розв'язав практичне завдання з незначними помилками. При цьому він показав вміння якісно викладати теоретичний матеріал, проводити розрахунки і робити висновки. Робота написана грамотно і акуратно. В роботі допускаються незначні помилки, які не знижують теоретичну та практичну цінність роботи – 21-30 балів.
- Студент дав не повну відповідь на теоретичне питання та розв'язав практичне завдання зі значними помилками. При цьому він не показав вміння якісно викладати теоретичний матеріал, проводити розрахунки без значних помилок і робити якісні висновки. Робота написана грамотно і акуратно. В роботі допущені значні помилки, які знижують теоретичну та практичну цінність роботи, але дозволяють оцінити її позитивно – 11-20 балів.
- Студент не дав відповідь на теоретичне питання та не розв'язав практичне завдання. В роботі допущені грубі помилки, які не дозволяють позитивно оцінити і вимагають її переробки – 0-10 балів.

Відповідь на два теоретичні запитання (максимальна кількість 40 балів). За кожну правильну відповідь студент отримує 20 балів.

Максимальна кількість балів за кожне теоретичне питання – 20 балів:

- Студент повністю розкрив теоретичне питання, показав вміння логічно і послідовно викладати матеріал, робити висновки, наводити, де можливо, приклади з наданням фактичного і статистичного матеріалу. На додаткові запитання викладача студент відповідає якісно – 16-20 балів;

- Відповідь і висновки на теоретичне питання студентом виконані правильно, але стисло і не повно. Матеріал викладено без наведення достатньої кількості прикладів і статистичних даних. На додаткові питання викладача студент відповідає не в повному обсязі - 11-15 балів
- Студент стисло розкрив суть теоретичного питання, але не в повному обсязі і з грубими помилками. Правильні висновки по теоретичному питанню студент робить не самостійно, а лише з урахуванням наведених викладачем запитань. На додаткові питання викладача студент відповідає з значними помилками - 6-10 балів
- Студент не розкрив суті теоретичного питання і допустив грубі помилки при формулюванні висновків не тільки при самостійному розгляді питання, але і з урахування наведених викладачем запитань. На додаткові питання викладача студент не відповідає або відповідає з грубими помилкам - 0-5 балів.

Підсумкова оцінка з дисципліни визначається як сума балів за видами поточного контролю змістового модуля 1.

Порядок зарахування пропущених занять. Пропущені лекції та практичні заняття, незалежно від причини пропуску, студент відпрацьовує викладачеві (реферат або презентація за темами занять, за вибором студента) згідно з графіком консультацій.

11. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Економіка будівництва: Навчальний посібник / За загальною редакцією К.В.Ізмайлової. – К.: КНУБА, 2008. – 172 с.
2. Рогожин П.С. Економіка будівельних організацій / П.С. Рогожин, А.Ф. Гойко. – К.: Вид. дім «Скарби», 2003. – 448 с.
3. Економіка будівництва: навч. посіб. / В.С. Степура, Н.В. Кужель, О.Г. Сєрова. – К.: НАУ, 2013. – 160 с.
4. ДСТУ Б Д.1.1-1:2013 «Правила визначення вартості будівництва». К. Мінрегіон України, 2013р.
5. ДСТУ-Н Б Д.1.1-2:2013 «Настанова щодо визначення прямих витрат у вартості будівництва» К., Мінрегіон України, 2013р.
6. ДСТУ-Н Б Д.1.1-3:2013 «Настанова щодо визначення загальноновиробничих і адміністративних витрат та прибутку у вартості будівництва» К., Мінрегіон України, 2013р.
7. ДСТУ-Н Б Д.1.1-4:2013 «Настанова щодо визначення вартості експлуатації будівельних машин та механізмів у вартості будівництва» К., Мінрегіон України, 2013р.
8. ДСТУ-Н Б Д.1.1-5:2013 «Настанова щодо визначення розміру коштів на титульні тимчасові будівлі та споруди і інші витрати у вартості будівництва» К., Мінрегіон України, 2013р.
9. ДСТУ-Н Б Д.1.1-6:2013 «Настанова щодо розроблення ресурсних елементних кошторисних норм на будівельні роботи» К., Мінрегіон України, 2013р.
10. ДСТУ Б Д.1.1-7:2013 «Правила визначення вартості проектно-вишукувальних робіт та експертизи проектної документації на будівництво» К., Мінрегіон України, 2013р.
11. ДСТУ Б Д.2.7-1:2012 «Ресурсні кошторисні норми експлуатації будівельних машин і механізмів» К., Мінрегіон України, 2013р.
12. ДСТУ-Н Б Д.1.1-9:2013 «Настанова щодо визначення вартості та трудомісткості робіт з перевезення будівельних вагтажів власним автомобільним транспортом будівельних організацій при складанні договірної ціни та проведенні взаєморозрахунків за обсяги виконаних робіт» К., Мінрегіон України, 2013р.
13. ДСТУ Б Д.2.2-1-47:2012 «Ресурсні елементні кошторисні норми на будівельні роботи» К. Мінрегіон України, 2012р.

14. ДСТУ-Н Б Д.2.2-48:2012 «Вказівки щодо застосування ресурсних елементних кошторисних норм на будівельні роботи» К., Мінрегіон України, 2013р.
15. Посібник з розробки кошторисно-договірної документації./ Навчальний посібник. Галич Е.Г. Залунін В.Ф., Бичкова Т.П. Дніпропетровськ, 2016. – 122с.

Допоміжна

1. ДСТУ-Н Б В.1.2-16:2013 «Визначення класу наслідків (відповідальності) та категорії складності об'єктів будівництва» К., Мінрегіон України, 2013г.
2. Методичні рекомендації з формування собівартості будівельно-монтажних робіт (3 ред.), затверджені наказом Мінрегіонбуду від 31.12.2010р. № 573.
3. Методическое пособие. Правила определения стоимости строительства /Сост. Е.Г. Ястремская, Н.В. Доленко, В.В. Гончаренко, Е.А. Привалова, А.М. Трофимова - К.: НПФ «Инпроект», 2012. - 512 с.
4. Посібник з розробки кошторисно-договірної документації./ Навчальний посібник. II частина. Галич Е.Г. Залунін В.Ф., Бичкова Т.П. Дніпропетровськ, 2015.- 103 с.
5. Беркута А.В., Губень П.И., Шапапова Т.А. Формирование ценообразования и взаимоотношений в строительстве. -- К.: Инпроект, 2000. – 432 с.
6. Измайлова К.В. Финансовый анализ у строительстве: Навчальний посібник. – К.: Кондор, 2007. – 236 с.
7. Общие условия заключения и выполнения договоров подряда в капитальном строительстве. Утверждены Постановлением КМУ от 01.08.05 г. № 668
8. Ціноутворення в будівництві. Збірка офіційних документів і роз'яснень. Держбуд України. Випуски №1 -№12, 2001-2017 р., НПФ «ИНПРОЕКТ». Київ.

12. INTERNET-РЕСУРСИ

1. Державна служба статистики: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
2. Законодавча база України <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/>
3. Державні будівельні норми України <http://dbn.at.ua/>
4. Мінрегіон України <http://www.minregion.gov.ua/>
5. Державна архітектурно-будівельна інспекція України <http://www.dabi.gov.ua>

Розробник _____ _____ (М.О. Бородін)
(підпис)

Гарант освітньої програми _____ _____ (А. О. Черчата)
(підпис)

Силабус затверджено на засіданні кафедри
економіки та підприємництва
Протокол від «12» вересня 2019 року № 2